

ไฟว์วาบ (ไซเรน) ชุดสองของผู้กองเสือ

โดย ร.ต.อ.ชุมิตร ชุณหวาณิชพิทักษ์¹

นว.(สบ1) ผบก.กส.

ว่าที่อัยการผู้ช่วย

เป็นอีกครั้งที่ผู้เขียนขอนำเสนอความรู้เล็กๆน้อยๆเพียงเท่าที่มีเวลาจำกัดแต่ท่านผู้อ่านเกี่ยวกับเงื่อนไขการใช้ไฟสัญญาณวับวาบอย่างถูกต้องตามกฎหมายซึ่งเคยเขียนบทความดังกล่าวไปแล้วครั้งก่อน สำหรับท่านอาสาสมัครมูลนิธิต่างๆที่ไม่ได้ใช้รถของหน่วยงานต้นสังกัด หรือใช้รถส่วนตัวที่ติดตั้งสัญญาณไฟดังกล่าว ถ้ายังไม่มีเหตุหรือยังไม่มีเหตุอันควรต้องใช้ ระวังจะโดนตรวจค้นใบอนุญาตใช้ไฟฉุกเฉิน หากเจ้าหน้าที่ตำรวจ โดยเฉพาะตำรวจจราจรตรวจพบถ้าไม่ใช่ราชการหรือกู้ชีพ ทางที่ดีท่านควรรีบดำเนินการแก้ไขเบื้องต้น ดังนี้

1. ถอดเก็บ
2. ใช้ซองหุ้มไว้
3. ถ้าเป็นแบบโป๊ะที่ติดบนหลังการรถต้องหุ้มด้วยซองให้มิดชิด
4. ควรใช้สีของแสงไฟสัญญาณให้ถูกต้อง

ในการประชุมบริหารงานจราจร กองบัญชาการตำรวจนครบาล (บช.น) ได้กำชับกวดขันรถที่ติดสัญญาณไฟวับวาบของบรรดารถอาสาสมัครกู้ภัยต่างๆ ซึ่งปัจจุบันพบว่ามียอดประเภทดังกล่าว มีการติดสัญญาณไฟวับวาบและออกมาวิ่งบนท้องถนนโดยไม่ได้รับอนุญาต และมีการใช้สัญญาณไฟที่มีสีไม่ถูกต้องอันที่จริงแล้วการติดตั้งอุปกรณ์สัญญาณไฟวับวาบบนรถ ในพื้นที่กรุงเทพฯ จะต้องขออนุญาตจากกองบัญชาการตำรวจนครบาล ส่วนต่างจังหวัดต้องทำเรื่องขออนุญาตจากผู้บังคับการตำรวจภูธรจังหวัด โดยรถกู้ภัยอาสาสมัครต่างๆ จะต้องใช้สัญญาณไฟสีเหลืองเท่านั้น รถดับเพลิง รถตำรวจจะใช้สัญญาณไฟสีแดง ส่วนรถพยาบาลจะใช้สัญญาณไฟสีแดงและสีน้ำเงิน รถที่ฝ่าฝืนแอบติดเอง ถือเป็นความผิดตามพระราชบัญญัติจราจรทางบก มาตรา 132 ขับรถในทางเดิน ใช้ไฟสัญญาณ

¹ นิติศาสตรบัณฑิต(รามฯ), เนติบัณฑิตไทย, นิติศาสตรมหาบัณฑิต(จุฬาฯ), ทนายความรุ่นที่ 13 ,
ฝ่ายอำนวยการตำรวจ รุ่น 29

² พระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ. ๒๕๒๒

มาตรา ๑๓ ห้ามมิให้ผู้ขับขี่ซึ่งขับรถทุกชนิดในทางเดินรถใช้ไฟสัญญาณแสงวับวาบ เสียงสัญญาณไซเรน เสียงสัญญาณที่เป็นเสียงนกหวีดเสียงที่แตกพร่า เสียงหลายเสียง เสียงดังเกินสมควร หรือเสียงสัญญาณอย่างอื่นตามที่อธิบดีกำหนดโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา

อธิบดีมีอำนาจอนุญาตให้รถฉุกเฉิน รถในราชการทหารหรือตำรวจหรือรถอื่นใช้ไฟสัญญาณวับวาบหรือใช้เสียงสัญญาณไซเรนหรือเสียงสัญญาณอย่างอื่นได้ในการนี้อธิบดีจะกำหนดเงื่อนไขในการใช้ไฟสัญญาณหรือเสียงสัญญาณรวมทั้งกำหนดเครื่องหมายที่แสดงถึงลักษณะของรถดังกล่าวด้วยก็ได้โดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา

มาตรา ๑๕๐ ผู้ใด

(๒) ไม่ปฏิบัติตามเงื่อนไขที่อธิบดีกำหนดตามมาตรา ๑๓ วรรคสอง ต้องระวางโทษปรับไม่เกินห้าร้อยบาท...

มาตรา ๑๕๒ ผู้ใดฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๑๓ วรรคหนึ่ง...ต้องระวางโทษปรับไม่เกินหนึ่งพันบาท

ลักษณะ ๗

รถฉุกเฉิน

มาตรา ๑๕๕ ในขณะที่ผู้ขับขี่ขับรถฉุกเฉินไปปฏิบัติหน้าที่ ผู้ขับขี่มีสิทธิดังนี้

(๑) ใช้ไฟสัญญาณแสงวับวาบ ใช้เสียงสัญญาณไซเรน หรือเสียงสัญญาณอย่างอื่นตามที่อธิบดีกำหนดไว้

(๒) หยุดรถหรือจอดรถ ณ ที่ห้ามจอด

(๓) ขับรถเกินอัตราความเร็วที่กำหนดไว้

(๔) ขับรถผ่านสัญญาณจราจรหรือเครื่องหมายจราจรใดๆ ที่ให้รถหยุด แต่ต้องลดความเร็วของรถให้ช้าลงตามสมควร

(๕) ไม่ต้องปฏิบัติตามบทแห่งพระราชบัญญัตินี้หรือข้อบังคับการจราจรเกี่ยวกับช่องเดินรถทิศทางของการขับรถหรือการเลี้ยวรถที่กำหนดไว้

ในการปฏิบัติตามวรรคหนึ่ง ผู้ขับขี่ต้องใช้ความระมัดระวังตามควรแก่กรณี

มาตรา ๑๖ เมื่อคนเดินเท้า ผู้ขับขี่ หรือผู้ขี่หรือควบคุมสัตว์เห็นรถฉุกเฉินในขณะที่ปฏิบัติหน้าที่ใช้ไฟสัญญาณแสงวับวาบ หรือได้ยินเสียงสัญญาณไซเรน หรือเสียงสัญญาณอย่างอื่นตามที่อธิบดีกำหนดไว้ คนเดินเท้า ผู้ขับขี่ หรือผู้ขี่หรือควบคุมสัตว์ต้องให้รถฉุกเฉินผ่านไปก่อนโดยปฏิบัติตามดังต่อไปนี้

แสงสว่างโดยไม่ได้รับอนุญาต มีโทษปรับไม่เกิน 1,000 บาท นอกจากนี้หากมีการใช้สัญญาณเสียงไซเรน ก็จะมีผลความผิดกรณีการใช้เสียงไซเรน ก็มีโทษปรับไม่เกิน 1,000 บาทด้วยเช่นกัน

ดังนั้น เพื่อให้เกิดความเข้าใจอย่างถูกต้องผู้เขียนจึงขอยกข้อกำหนดกรมตำรวจเรื่อง กำหนดเงื่อนไขในการใช้ไฟสัญญาณสว่าง เสียงสัญญาณไซเรนหรือเสียงสัญญาณอย่างอื่นและเครื่องหมายแสดงลักษณะของรถฉุกเฉินให้ท่านผู้อ่านได้รู้อย่างแจ่มแจ้ง หากทำผิดพลาดไปจะได้แก้ไขให้ถูกต้อง และแนะนำให้ผู้อื่นได้มีความรู้สืบทอดกันไป และผู้เขียนยังได้ยกตัวอย่างจากคำพิพากษาศาลฎีกามาให้ท่านอ่านประกอบด้วยครับ

ข้อกำหนดกรมตำรวจ

เรื่อง กำหนดเงื่อนไขในการใช้ไฟสัญญาณสว่าง เสียงสัญญาณไซเรนหรือเสียงสัญญาณอย่างอื่นและเครื่องหมายแสดงลักษณะของรถฉุกเฉิน

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา 13 แห่งพระราชบัญญัติจราจรทางบกพ.ศ. 2522 อธิบดีกรมตำรวจกำหนดเงื่อนไขในการใช้สัญญาณสว่าง เสียงสัญญาณไซเรนหรือเสียงสัญญาณอย่างอื่น และเครื่องหมายแสดงลักษณะของรถฉุกเฉินโดยออกประกาศไว้ดังต่อไปนี้

ข้อ 1 ให้ยกเลิกข้อกำหนดกรมตำรวจ เรื่อง กำหนดเงื่อนไขในการใช้ไฟสัญญาณสว่าง เสียงสัญญาณไซเรนหรือเสียงสัญญาณอย่างอื่น และเครื่องหมายแสดงลักษณะของรถฉุกเฉิน ลงวันที่ 18 ตุลาคม พ.ศ. 2527

(๑) สำหรับคนเดินเท้าต้องหยุดและหลบให้ชิดขอบทาง หรือขึ้นไปบนทางเขตปลอดภัย หรือไหล่ทางที่ใกล้ที่สุด

(๒) สำหรับผู้ขับขี่ต้องหยุดรถหรือจอดรถให้อยู่ชิดขอบทางด้านซ้ายหรือในกรณีที่มีช่องเดินรถประจำทางอยู่ทางด้านซ้ายสุดของทางเดินรถต้องหยุดรถหรือจอดรถให้อยู่ชิดช่องเดินรถประจำทาง แต่ห้ามหยุดรถหรือจอดรถในทางร่วมทางแยก

(๓) สำหรับผู้ขี่หรือควบคุมสัตว์ต้องบังคับสัตว์ให้หยุดชิดทาง แต่ห้ามหยุดในทางร่วมทางแยก ในการปฏิบัติตาม (๒) และ (๓) ผู้ขับขี่และผู้ขี่หรือควบคุมสัตว์ต้องรีบกระทำโดยเร็วที่สุดเท่าที่จะกระทำได้และต้องใช้ความระมัดระวังตามควรแก่กรณี

มาตรา ๑๔๘ ผู้ใดฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๗๖...ต้องระวางโทษปรับไม่เกินห้าร้อยบาท

ข้อ 2 การขออนุญาตติดตั้งใช้ไฟสัญญาณวับวาบ เสียงสัญญาณไซเรนหรือเสียงสัญญาณอย่างอื่นให้เป็นไปตามประกาศของกรมตำรวจ

ข้อ 3 รถที่จะอนุญาตให้ติดตั้งใช้ไฟสัญญาณวับวาบ เสียงสัญญาณไซเรนหรือเสียงสัญญาณอย่างอื่นและเครื่องหมายแสดงลักษณะของรถฉุกเฉิน จะต้องเป็นรถดังนี้

- 3.1 รถในราชการทหารหรือตำรวจ
- 3.2 รถดับเพลิงและรถพยาบาลของทางราชการ
- 3.3 รถอื่นที่ได้รับอนุญาตจากอธิบดีกรมตำรวจ

รถตามข้อ 3.3 จะต้องมีลักษณะตามที่อธิบดีกรมตำรวจได้มีประกาศกำหนดไว้

ข้อ 4 รถที่จะใช้ไฟสัญญาณวับวาบ เสียงสัญญาณไซเรนหรือเสียงสัญญาณอย่างอื่นจะต้องได้รับอนุญาตเป็นหนังสือจากอธิบดีกรมตำรวจเสียก่อน จึงจะติดตั้งใช้ได้

หนังสืออนุญาตตามความในวรรคก่อนให้เป็นไปตามแบบทำข้อกำหนดนี้ และให้มีอายุไม่เกินกว่า 2 ปี นับแต่วันอนุญาต หนังสืออนุญาตดังกล่าวให้เก็บไว้ที่รถเพื่อแสดงต่อเจ้าพนักงานได้ทันที

ข้อ 5 ลักษณะของไฟสัญญาณวับวาบ เสียงสัญญาณไซเรนหรือเสียงสัญญาณอย่างอื่น

5.1 ไฟสัญญาณจะต้องติดตั้งบนหลังคาให้เห็นได้ชัดเจน แสงของไฟสัญญาณจะต้องส่องออกทางด้านหน้ารถกระบะพริบวับวาบหรือหมุนให้แสงส่องวับวาบโดยรอบรถก็ได้ สีของแสงไฟสัญญาณให้ใช้ดังนี้

- 5.1.1 แสงแดง สำหรับรถในราชการทหารหรือตำรวจ และรถดับเพลิง
- 5.1.2 แสงน้ำเงิน สำหรับรถพยาบาล
- 5.1.3 แสงเหลือง สำหรับรถอื่น

5.2 เสียงสัญญาณ ให้ใช้ดังนี้

5.2.1 เสียงสัญญาณไซเรน สำหรับรถในราชการทหารหรือตำรวจ รถดับเพลิง และรถอื่นตามที่อธิบดีกรมตำรวจเห็นสมควร

5.2.2 เสียงสัญญาณหลายเสียง(เสียงสูงต่ำสลับกัน)สำหรับรถพยาบาล

ข้อ 6 เครื่องหมายแสดงลักษณะของรถฉุกเฉิน

6.1 รถฉุกเฉินยกเว้นรถในราชการทหารหรือตำรวจ จะต้องมียี่ห้อความว่า 'รถฉุกเฉินได้รับอนุญาตแล้ว' เป็นตัวอักษรสีแดงพื้นสีขาว มีขนาดความสูง 10 เซนติเมตร ติดตั้งไว้ที่ด้านข้างรถทั้งสองด้าน

6.2 รถดับเพลิงเอกชน ให้มีข้อความว่า 'หน่วยอาสาสมัครบรรเทาสาธารณภัย ..... (ชื่อหน่วยงาน) .....' เป็นตัวอักษรสีขาว มีขนาดความสูง 10 เซนติเมตร เนื้อข้อความตามข้อ 6.1

6.3 รถพยาบาลเอกชน ให้มีข้อความระบุชื่อหน่วยงาน เป็นตัวอักษรสีน้ำเงิน มีขนาดความสูง 10 เซนติเมตร เนื้อข้อความตามข้อ 6.1

6.4 รถอื่นปฏิบัติทำนองเดียวกับข้อ 6.3 โดยตัวอักษรเป็นสีขาวอยู่ภายในกรอบพื้นสีเหลือง

6.5 กรณีที่มีเครื่องหมายแสดงสัญลักษณ์ของนิติบุคคลสำหรับหน่วยงานเอกชน ให้ติดเครื่องหมายดังกล่าวไว้ที่ประตูหน้าเท่านั้น

6.6 เฉพาะรถเอกชน นอกจากข้อความและสัญลักษณ์ดังกล่าวข้างต้นห้ามมิให้มีข้อความหรือสัญลักษณ์อื่นใด

ข้อ 7 การใช้สัญญาณไฟวับวาบ เสียงสัญญาณไซเรน หรือเสียงสัญญาณอย่างอื่น

7.1 การใช้ไฟสัญญาณและเสียงสัญญาณพร้อมกัน ให้ใช้ในกรณีจำเป็นต้องใช้รถเดินทางเพื่อปฏิบัติหน้าที่เมื่อมีเหตุฉุกเฉินโดยรีบด่วน หรือเพื่อนำหรือปิดท้ายขบวน ซึ่งจำเป็นต้องอารักขาให้ความปลอดภัยเป็นพิเศษ

7.2 การใช้ไฟสัญญาณโดยไม่ใช้เสียงสัญญาณ ให้ใช้ในกรณีจำเป็นต้องเดินทางเพื่อปฏิบัติหน้าที่โดยเร็ว การนำหรือปิดขบวนรถ ขบวนคนเดินเท้าซึ่งอาจกีดขวางการจราจร หรือในกรณีที่หยุดรถปฏิบัติหน้าที่เมื่อมีเหตุฉุกเฉิน หรือกรณีที่จำเป็นเพื่อให้ผู้ใช้ทางทราบและสังเกตเห็นได้ง่าย

7.3 รถอื่นนอกจากรถในราชการทหารหรือตำรวจ รถดับเพลิงรถพยาบาลให้ใช้ไฟสัญญาณวับวาบเพียงอย่างเดียว เว้นแต่อธิบดีกรมตำรวจจะเห็นสมควรเป็นอย่างอื่น

7.4 รถโรงเรียน ห้ามมิให้ใช้ไฟสัญญาณวับวาบขณะขับรถในทางเว้นแต่ในขณะหยุดรถเพื่อรับส่งนักเรียนขึ้นหรือลงรถหรือในขณะหยุดรถเมื่อมีเหตุฉุกเฉิน เพื่อให้ผู้ใช้ทางทราบและสังเกตเห็นได้ง่าย และไม่ต้องปฏิบัติตามข้อ 6

ข้อ 8 การเพิกถอนและการส่งคืนหนังสืออนุญาต

8.1 กรณีผู้รับหนังสืออนุญาต เจ้าของรถหรือผู้ขับขี่กระทำการอย่างใดอย่างหนึ่งดังต่อไปนี้

8.1.1 ใช้ไฟสัญญาณหรือเสียงสัญญาณ โดยไม่มีเหตุอันสมควร

8.1.2 กระทำความผิดตามพระราชบัญญัติจราจรทางบกพ.ศ. 2522 มาตรา 43 (1) และ (2)

8.1.3 กระทำความผิดอย่างใดอย่างหนึ่งดังต่อไปนี้ตั้งแต่สองครั้งขึ้นไป คือ

8.1.3.1 ความผิดตามพระราชบัญญัติจราจรทางบกพ.ศ. 2522 ยกเว้นมาตรา 43 (1) และ (2)

8.1.3.2 ความผิดตามกฎหมายอื่นที่เกี่ยวกับการจราจร

8.1.3.3 ใช้รถที่มีอุปกรณ์ไม่ครบถ้วนตามที่กรมตำรวจได้ออกประกาศกำหนดไว้ หรืออยู่

ในสภาพที่ไม่สามารถใช้งานได้ดีหรืออาจเกิดอันตราย

8.1.4 ใช้ไฟสัญญาณวับวาบหรือเสียงสัญญาณไม่ตรงตามที่ได้รับอนุญาต หรือไม่ปฏิบัติตามเงื่อนไขที่กำหนดไว้ในข้อกำหนดหรือประกาศกรมตำรวจ ให้เจ้าพนักงานจราจรหรือพนักงานสอบสวนจัดทำรายงานแสดงเหตุแห่งพฤติการณ์ของความผิดและผลคดีถึงที่สุด พร้อมความเห็นเสนอจนถึงอธิบดีกรมตำรวจเพื่อพิจารณาว่ากล่าวตักเตือนหรือเพิกถอนหนังสืออนุญาต

ข้อ 9 เมื่อเปลี่ยนเจ้าของหรือผู้ครอบครองรถ เปลี่ยนสภาพรถ เปลี่ยนวัตถุประสงค์ของการใช้รถ หรือถูกเพิกถอนหนังสืออนุญาต ให้ผู้ได้รับหนังสืออนุญาตเจ้าของหรือผู้ครอบครองรถ ดำเนินการลบข้อความตามข้อ 6 และถอดไฟสัญญาณเสียงสัญญาณที่ได้รับอนุญาตให้ติดตั้งออกจากรถนั้นทันที แล้วให้นำหนังสืออนุญาตดังกล่าวส่งคืนต่อเจ้าพนักงานจราจรภายใน 7 วัน นับแต่วันที่ได้รับทราบคำสั่งการเพิกถอน

ทั้งนี้ ตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

กำหนด ณ วันที่ 7 มกราคม พ.ศ. 2536

พลตำรวจเอก สุวัจน์ อมรวิวัฒน์

อธิบดีกรมตำรวจ

ตัวอย่างคำพิพากษาศาลฎีกา

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 2272/2533

จำเลยที่ 1 ขับรถยนต์โดยสารแล่นตามกันไปบนขบวนซึ่งมีรถวิทยุตำรวจทางหลวงเปิดไฟสัญญาณวับวาบ แล่นนำหน้า เชื่อได้ว่ารถที่จำเลยที่ 1 ขับนั้นแล่นด้วยความเร็วตามอัตราที่กฎหมายกำหนดและอยู่ในช่อง ทางเดินรถที่ถูกต้อง จำเลยที่ 2 ขับรถยนต์นั่งส่วนบุคคลแซงขบวนรถไปอยู่ที่ไหล่ถนนด้านซ้าย แล้วขับขึ้นจากไหล่ถนนโดย กระชั้นชิด และด้วยความเร็วสูง โดยไม่ระมัดระวัง เช่นนี้ จำเลยที่ 1 ย่อมไม่อาจคาดหมายหรือให้สัญญาณเพื่อให้ใช้ความระมัดระวังอย่างใดได้ทัน เหตุชนกันจึงมิได้เกิดจากความประมาทของจำเลยที่ 1 แต่ถือว่าเกิดเพราะความประมาทของจำเลยที่ 2 แต่เพียงฝ่ายเดียว

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 619/2510

จำเลยขับรถยนต์ในราชการตำรวจไปตามถนน โดยใช้สัญญาณไฟแดงกระพริบและแตรไซเรน เพื่อนำคนประสพอุบัติเหตุส่งโรงพยาบาล การขับรถโดยใช้สัญญาณดังกล่าวมิได้หมายความว่าขับได้เร็วเท่าใดก็ไม่เป็นการละเมิดหากเกิดการเสียหายขึ้น แต่จะต้องขับด้วยความเร็วไม่สูงเกินกว่าที่ควร

กระทำในพฤติกรรมเช่นนั้น และต้องใช้ความระมัดระวังในฐานะที่ต้องใช้ความเร็วสูงกว่าธรรมดาตามสมควรแก่พฤติกรรมเช่นนั้นด้วย

จำเลยขับรถใช้อาณัติสัญญาณไฟแดงกระพริบและเปิดแตรไซเรนมาด้วยความเร็ว 80 กิโลเมตรต่อชั่วโมง เมื่อจะขึ้นสะพานลดลงเหลือ 50 กิโลเมตรต่อชั่วโมง มีรถบรรทุกแล่นสวนมาบนสะพานโดยไม่หยุด และมีเด็กวิ่งข้ามถนนตัดท้ายรถบรรทุกมาในระยะกระชั้นชิดซึ่งจำเลยไม่สามารถหยุดรถได้ทัน จึงต้องหักหลบแล้วไปชนผู้ตาย ถือได้ว่าความเร็วที่จำเลยใช้ในขณะข้ามสะพานไม่เป็นความเร็วที่เกินสมควรตามเวลา สถานที่ และพฤติกรรมอื่น ๆ ในขณะนั้น จึงไม่เป็นการประมาทเลินเล่อ การที่มีเด็กวิ่งตัดหลัง รถบรรทุกข้ามถนนผ่านหน้ารถจำเลยในระยะใกล้เป็นเหตุบังเอิญ มิอาจคาดหมายได้ และเกิดขึ้นโดยฉับพลันเป็นเหตุที่ไม่มีใครป้องกันได้เมื่อจำเลยได้ใช้ความระมัดระวังตามสมควรอันพึงคาดหมายได้จาก บุคคลในฐานะที่ประสบเหตุเช่นนั้นแล้ว เหตุที่เกิดขึ้นจึงเป็นเหตุสุดวิสัย จำเลยไม่ต้องรับผิดชอบประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 437

Chu - paru 198